

ΣΥΡΙΖΑ
ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ

Αθήνα, 16 Νοεμβρίου 2016

Προς τους κ.κ. Υπουργούς:

- Εσωτερικών
- Οικονομίας και Ανάπτυξης
- Πολιτισμού και Αθλητισμού

Θέμα: «Προστασία του πρώην Εργοστασίου Ξυστή στον Πύργο Ηλείας»

Το πρώην εργοστάσιο της εταιρίας «ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΑ ΠΥΡΓΟΥ Α.Ε.», γνωστό και ως «Εργοστάσιο Ξυστή», λειτούργησε από τις αρχές μέχρι και το τέλος του 20ου αιώνα κυρίως ως πυρηνελαιουργείο – σαπωνοποιείο.

Πρόκειται για ένα σύμπλεγμα κτηρίων με ιστορικό χαρακτήρα, τεκμήριο της βιομηχανικής ανάπτυξης στην Ηλεία. Ο χώρος του εργοστασίου καλύπτει ένα μεγάλο τμήμα του βόρειου άκρου της πόλης του Πύργου και βρίσκεται σε κομβικό σημείο, τόσο για την είσοδο στην πόλη, όσο και για την περαιτέρω ανάπτυξη του πολεοδομικού ιστού της.

Το εργοστάσιο αγοράστηκε από τον Δήμο Πύργου το 2008 οι υπηρεσίες του οποίου αναζήτησαν τρόπους αξιοποίησης των κτηρίων και του περιβάλλοντα χώρου του. Το 2010 εκπονήθηκε μελέτη από το Πολυτεχνείο Κρήτης με επικεφαλής την αρχιτέκτονα Δρ. Αμαλία Κωτσάκη με τίτλο «Αστική Ανάπλαση του ιστορικού συνόλου που αποτελείται από το εργοστάσιο Ξυστή και άλλα κτήρια» καθώς και πρόταση αξιοποίησής του. Για το συγκεκριμένο εργοστάσιο προβλεπόταν δημιουργία θεματικού πάρκου με τίτλο «Πάρκο της Γης» το οποίο θα αποτελούσε έναν πολυχώρο πολιτισμού με έντονη την ύπαρξη πρασίνου και θα στέγαζε και τη δημοτική λαϊκή αγορά. Το σχέδιο περιελάμβανε Μουσείο Διατροφής και Γαστρονομίας, αίθουσες γευσιγνωσίας, κλειστή αγορά προϊόντων από όλη την Ελλάδα καθώς και θόλο πλανηταρίου, καθιστώντας τον Πύργο την πρώτη πόλη στην Πελοπόννησο που θα κατείχε τέτοιων διαστάσεων έργο. Η μελέτη αυτή δεν υλοποιήθηκε και κατατέθηκε στη συνέχεια αρχιτεκτονική πρόταση από τον κ. Αριστείδη Φιλιππόπουλο, αρχιτέκτονα του Δήμου Πύργου.

Το 2013 ξεκίνησε η υλοποίηση αυτού του σχεδίου με την κατεδάφιση ενός μεγάλου μέρους του εργοστασίου (το κτίριο της εισόδου), καθώς και η δημοπρασία πληθώρας αντικειμένων που βρέθηκαν στον χώρο του εργοστασίου.

Τέλος, μουσειογραφική μελέτη έχει συνταχθεί από το ΑΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας, Τμήμα Μουσειολογίας Μουσειογραφίας και Σχεδιασμού Εκθέσεων με έδρα τον Πύργο Ηλείας, με τίτλο: «Το Εργοστάσιο Ξυστήρας ως σύμβολο και η αξιοποίησή του».

Με την Αριθ. Αποφ. 271/2016 της 24 Οκτωβρίου 2016 του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Πύργου με θέμα «Κατεδάφιση κτιριακών τμημάτων του πρώην Εργοστασίου Ξυστήρας» αποφασίζεται η κατεδάφιση σημαντικού αριθμού των κτηρίων του συγκροτήματος όπως του κτιρίου αποθηκών, του υποστέγου καθώς και όλων των παρατηρημάτων της ελαιουργίας, του κτηρίου γραφείων-χημείου (και η ανακατασκευή του βάση των μορφολογικών στοιχείων των υφιστάμενων κτισμάτων), η απομάκρυνση όλων των επικίνδυνων υλικών. Τέλος γίνεται αναφορά σε δευτερογενή έλεγχο της στατικότητας του στοιχείου της καμινάδας και αν προκύψει ασύμφορη η επισκευή του, προτείνεται η κατεδάφιση μέχρι το ύψος της βασικής έδρασης αυτής, ως επίπεδο στήριξης για την ανακατασκευή της μελλοντική κατασκευής που θα προταθεί ως υπόμνηση κατακόρυφου στοιχείου βιομηχανικής μνήμης (ΤΟΠΟΣΗΜΟ).

Σύμφωνα με την εισήγηση του αρχιτέκτονα του Δήμου: «Το υφιστάμενο συγκρότημα δεν έχει χαρακτηριστεί ως μνημείο». Η Άποψη υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών έργων Δυτικής Ελλάδας (αριθ. πρωτ. Υ.ΠΟ.ΠΑΙ.Θ./ΥΝΕΜΤΕΔΕΠΝΙ/Φ07-Ε/2716/16-07-2015) αναφέρει ότι: «Σας γνωρίζουμε ότι η υπηρεσία μας δεν έχει αντίρρηση για την κατεδάφιση των κτηρίων εκείνων που εμποδίζουν την λειτουργικότητα του χώρου και αποτελούν κίνδυνο για την ασφάλεια των επισκεπτών». [...] Αναφορικά με την υπάρχουσα κατάσταση των εναπομεινουσών κτισμάτων-κατασκευών στο χώρο του πρώην εργοστασίου "Ξυστήρας", είναι αναγκαία η τεκμηρίωση του σκοπού καθώς και του αντικειμένου της κατεδάφισης αυτών. [...] Το συγκρότημα των υφιστάμενων κτηρίων δεν δύναται να αποκατασταθεί (στο σύνολό του) με οικονομοτεχνικά κριτήρια ως κελύφη μετρίου αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος και ασύμφορου έργου λειτουργικής και δομικής αποκατάστασης».

Η απόφαση αυτή προκάλεσε αντιδράσεις δημοτικών παρατάξεων και πολιτών της τοπικής κοινωνίας. Εν συνεχεία η απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου μεταβιβάστηκε στην Αρχιτεκτονική Επιτροπή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας προς έγκριση η οποία δεν ενέκρινε την κατεδάφιση και αποφάσισε τα μέλη της να επισκεφθούν τον υπό κρίση χώρο προκειμένου να έχουν ίδια αντίληψη για τις εγκαταστάσεις που υπάρχουν.

Ταυτόχρονα, η δημοτική παράταξη Πύργου «Ανοιχτή Συμπολιτεία» υπέβαλε αίτημα μέσω εγγράφου προς την Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου και Νοτίου Ιονίου της Γενικής Δ/σης Αναστήλωσης, Μουσείων και Τεχνικών Έργων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού προκειμένου να χαρακτηριστεί το εργοστάσιο Ξυστήρας ως διατηρητέος βιομηχανικός χώρος. Για το αίτημα αυτό αναμένεται η απόφαση.

Σημειώνεται ότι με έγγραφό της με ημερομηνία 19/05/2016 η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας έχει προχωρήσει σε ένταξη της Πράξης «Ολοκληρωμένο Σχέδιο Αστικής Ανάπλασης "Υψικάμινος" και των Υποέργων: Θεματικό Πάρκο "Ξυστήρας" και Πράσινη Διαδρομή Πόλης» με Κωδικό ΟΠΣ 5000469 στο στον Άξονα Προτεραιότητας «Προστασία του Περιβάλλοντος – Μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Δυτική Ελλάδα 2014-2020».

Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 24 του Συντάγματος «Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός»,

Επειδή οφείλουμε όλοι να είμαστε ευαισθητοποιημένοι στο θέμα της προστασίας και της ανάδειξης της βιομηχανικής κληρονομιάς, ως πολιτιστικού αγαθού στο πλαίσιο της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς,

Επειδή τα κατάλοιπα του εργοστασίου Ξυστή είναι συνυφασμένα με τις μνήμες της πόλης και την διαρκή παρουσία του εργατικού δυναμικού της,

Επειδή η σωστή ανάδειξή του θα συμβάλλει τα μέγιστα στον πολιτιστικό, ιστορικό, ψυχαγωγικό και οικονομικό ιστό της πόλης,

Ερωτώνται οι κ. κ. Υπουργοί:

1. Έχει υπάρξει απόφαση για τον χαρακτηρισμό του παλιού εργοστασίου «Ξυστή» ως διατηρητέου βιομηχανικού χώρου ή οποιουδήποτε άλλου είδους χώρου πολιτισμού; Εάν όχι, υπάρχει πρόθεση τέτοιου χαρακτηρισμού;
2. Ποιος είναι ο πολεοδομικός χαρακτηρισμός του ακινήτου;
3. Σε ποιο στάδιο υλοποίησης βρίσκεται και τι περιλαμβάνει η Πράξη «Ολοκληρωμένο Σχέδιο Αστικής Ανάπλασης "Υψικάμινος" και των Υποέργων: Θεματικό Πάρκο "Ξυστής" και Πράσινη Διαδρομή Πόλης»; Τι προβλέπει για τις εναπομείναντες εγκαταστάσεις του Εργοστασίου Ξυστή και σύμφωνα με ποιον σχετικό σχεδιασμό αποφασίστηκε η κατεδάφιση από τον Δήμο Πύργου;
4. Πώς προτίθενται να συμβάλουν στην ολοκληρωμένη προστασία και ανάδειξη του χώρου και του ακινήτου;

Οι ερωτώντες βουλευτές

Γεωργοπούλου – Σαλάρη Έφη

Μπαλαούρας Γεράσιμος

Σκουρολιάκος Πάνος